

Samenwerking tussen bedrijven en onderwijs in Limburg

31 augustus 2017

Dit rapport is gebaseerd op de resultaten van een bevraging door UNIZO Limburg en VKW Limburg uitgevoerd tussen 22 en 29 juni 2017. De verwerking in dit rapport houdt rekening met de antwoorden van 478 Limburgse ondernemers en bedrijfsleiders.

SAMENVATTING

- **2 op 3 Limburgse bedrijven werken samen met onderwijs (67%)**

- bij de **productiebedrijven** is dit zelfs 85%

- **Samenwerking tussen de Limburgse bedrijven en onderwijs zit in de lift:**

- in **2011** werkte nog maar **59%** van de bedrijven samen met het onderwijs
- **voorbij 3 jaar nam** de samenwerking **toe bij 35%** van de bedrijven (<> een daling bij 7%)
- vooral bedrijven die al veel samenwerkten met het onderwijs intensifiëren die samenwerking nog
- Limburgse bedrijven werken ook op **méér manieren** samen dan 6 jaar geleden: **45% werkt op 4 of meer vlakken samen**, in 2011 was dit nog maar 29%.

- **1 op 5 bedrijven heeft echter nog nooit samengewerkt met onderwijs**

- **1 op 10** deed dit wel in het verleden, maar heeft **afgehaakt**
- tijdsgebrek, het niet beschikbaar hebben van (stage)plaatsen en “geen geloof in de meerwaarde ervan” voornaamste **redenen**
- ook een gebrek aan studierichtingen die aansluiten bij de noden van het bedrijf (16%) en minder goede ervaringen uit het verleden (14%) spelen een rol

- **TSO en hogescholen kampioenen qua samenwerking met bedrijven:**

- **meer dan de helft** van de Limburgse bedrijven werkt met hen samen
- telkens **1 op 3** werkt samen met het **BSO** (overgewicht aan bouw, detailhandel en kleinere bedrijven) en met een **universiteit** (diensten- en productiesector en grote bedrijven)
- **1 op 5** werkt samen met **ASO en Syntra**

- **Stages samenwerkingsvorm bij uitstek, werkpleklerin sterk in de lift**

- **85%** werkt samen in de vorm van stages
- verder wordt de **top 5** gevormd door: medewerking aan eindwerken, geïntegreerde **proeven**, masterproeven of andere studieopdrachten (45%), **bedrijfsbezoeken** (35%), getuigenissen **in de klas** (25%) en vormen van **werkpleklerin** (21%)
- **werkpleklerin stijgt** daarmee **opvallend sterk** in vergelijking met 6 jaar geleden (9%)

- **Stages door leerkrachten geraken niet van de grond**

- ondanks **interesse van bedrijven**, werkt slechts **2%** op die manier samen

- **Zoektocht naar stagiairs verloopt moeizamer...**

- **1 op 3** bedrijven vindt niet zo vlot stagiairs t.o.v. 1 op 4 in 2011
- maar bedrijven gaan **zelden zelf op zoek**

- 95% van de bedrijven zegt dat stagiairs een **streepje voor** hebben bij aanwervingen
- slechts 5 % vindt zichzelf onvoldoende **voorbereid** om leerlingen te begeleiden (in 2011: 20%)

- **... maar bedrijven zijn er meer tevreden over**

- vooral tevreden over **bereidheid om te willen bijleren** (7/10) en **motivatie** (6,7)
- **inhoudelijke kennis** (6,2/10) en vooral **praktische vaardigheden** (5,7) vergen daarentegen **bijschaafwerk**
- alle tevredenheidsscores liggen **hoger dan zes jaar geleden**

- **95% van de bedrijven wil minstens 3 maanden stage in elke opleiding**

- slechts 60% vindt van stages vandaag voldoende lang (duurtijd kan grondig verschillen)

- **Vlottere invulling van vacatures (58%) en maatschappelijk engagement (57%) belangrijkste motivatie**

- maar ook het **contact houden met jongere generaties** (42%), het vinden van (uitzonderlijke) **talenten** (39%) en **kennisuitwisseling/nieuwe inzichten** (31%) vormen belangrijke drijfveren

- **Gebrek aan plaatsen, tijd en geschikte profielen belangrijkste obstakels in de samenwerking**

- maar ook **onoverzichtelijkheid** inzake samenwerkingsmogelijkheden, het gebrek aan een **dynamische school** in de buurt en te veel **administratieve verplichtingen** worden genoemd als belemmering

- **Limburgse bedrijven tevreden over de samenwerking (82%) maar beseffen dat nog heel wat kansen onderbenut blijven... (94%)**

- **Limburgse bedrijven duidelijk over waar het beter kan bij onderwijs... én bij zichzelf:**

Belangrijkste verbeterpunten BEDRIJVEN

1. Zelf **meer initiatief** nemen, **openheid** en zich **etaleren** • 24%
2. **Stages** verbeteren (diverse suggesties) • 23%
3. (Meer) **projecten en stages** aanbieden • 16%
4. Meer directe afstemming en overleg • 15%
5. Meer **tijd voor vrij maken** • 5%

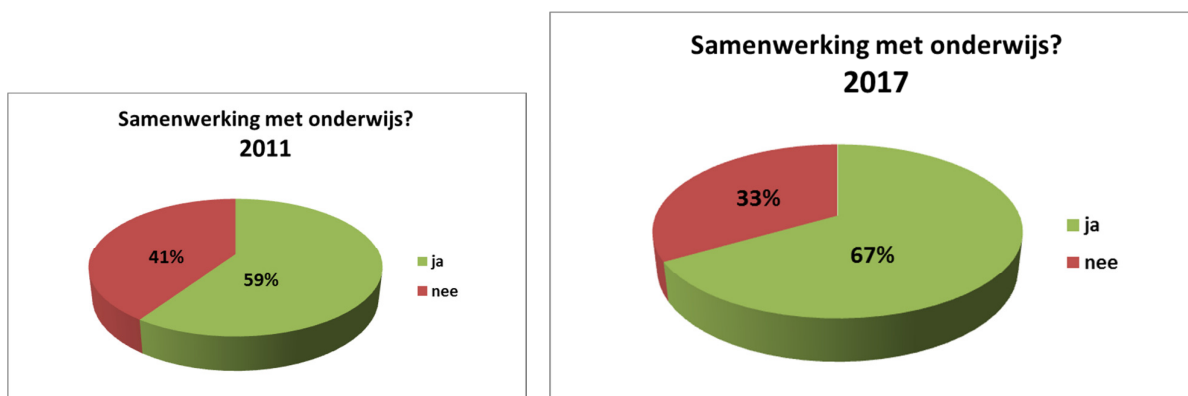
Verbeterpunten ONDERWIJS

1. **Stages** verbeteren (diverse suggesties) • 21%

2. **Actiever contact zoeken** met de bedrijven • 17%
3. **Betere afstemming** over vraag naar profielen en aangeboden opleidingen • 15%
4. **Meer praktijkgericht** werken • 9%
5. Duidelijkere **info en communicatie** • 8%

2 op 3 Limburgse bedrijven werken samen met onderwijs

Twee derde van de Limburgse bedrijven geeft aan vandaag op de een of andere manier samen te werken met een onderwijsinstelling. Dat is een **stuk meer dan** in april **2011** uit een vergelijkbare studie van VKW Limburg en UNIZO Limburg bleek. Zes jaar geleden gaf slechts 59% van de bedrijven aan een samenwerking met het onderwijs te hebben, vandaag is dat 67%. De Limburgse bedrijven intensifieerden de voorbije zes jaar dus duidelijk de samenwerking met het onderwijs.

De samenwerking met het onderwijs is veruit het **meest ingeburgerd bij de productiebedrijven**, waar niet minder dan 85% hierop inzet. In de handelssector, zowel groot- als kleinhandel, is dit slechts de helft van de bedrijven.

SECTOR	% werkt samen met onderwijs
Bouw	63%
Detailhandel	51%
Diensten	69%
Groothandel	50%
Productie	85%
TOTAAL	67%

# WERKNEMERS	% werkt samen met onderwijs
minder dan 5	37%
5-9	59%
10-19	68%
20-49	79%
50-99	87%
100-249	92%
250 of meer	100%
TOTAAL	67%

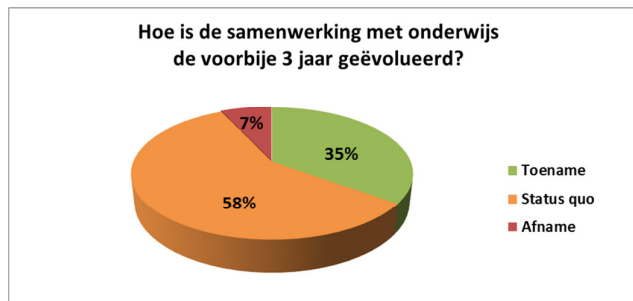
REGIO	% werkt samen met onderwijs
Maasland	68%
Midden	68%
Noord	61%
West	72%
Zuid	62%
Totaal	67%

Weinig verwonderlijk is dat de **mate waarin wordt samengewerkt** met het onderwijs **oploopt naarmate de omvang** van de betreffende bedrijven toeneemt. Toch is het enkel bij de bedrijven met minder dan 5 werknemers dat slechts een minderheid op een andere manier met onderwijsinstanties samenwerkt. Bij de grote bedrijven loopt de mate van samenwerking op tot 100%.

Wordt **in elke regio even vlot** samengewerkt met de scholen? We durven stellen van wel. Er zijn verschillen, maar erg groot zijn ze niet. West-Limburg scoort het hoogst met minstens één vorm van samenwerking met scholen in 72% van de bedrijven. In Noord-Limburg is dit slechts in 62% van de bedrijven het geval.

Voorbij 3 jaar nam de samenwerking sterk toe

Meer dan een derde van de Limburgse bedrijven (35%) zag de samenwerking met het onderwijs in de voorbij 3 jaar toenemen. Daar staat tegenover dat slechts 7% een vermindering van de samenwerking zag gebeuren over dezelfde periode. Per saldo betekent dit een overschot van 29% van de bedrijven waar de samenwerking intensifieerde. 58% van de bedrijven zegt dat de samenwerking status quo bleef.

De sterkere samenwerking in de voorbij 3 jaar deed zich het sterkst voor bij de productiebedrijven en in de dienstensector. Dit was minder het geval in de handel, hoewel ook daar een duidelijk positief saldo kan opgemerkt worden van +19% in de groothandel en +14% in de detailhandel.

Gekeken naar de grootte van de bedrijven valt op dat de samenwerking bij de kleinste bedrijven (minder dan 5 werknemers) de enige categorie is waar er een achteruitgang wordt vastgesteld. Over het algemeen versterkte de samenwerking zich het meest naarmate de omvang van de bedrijven toeneemt.

In globo kan worden vastgesteld dat de bedrijven die al veel samenwerkten met het onderwijs het meest aangeven dat die samenwerking nog toeneemt.

SECTOR	Afname	S.Q	Toename	SALDO
Bouw	8%	57%	35%	+28%
Detailhandel	7%	72%	21%	+14%
Diensten	4%	60%	36%	+32%
Groothandel	13%	56%	31%	+19%
Productie	8%	49%	43%	+34%
TOTAAL	7%	58%	35%	+29%

# WNs	Afname	S.Q	Toename	SALDO
minder dan 5	23%	59%	18%	-5%
5-9	9%	72%	20%	+11%
10-19	2%	62%	36%	+34%
20-49	3%	65%	32%	+29%
50-99	0%	44%	56%	+56%
100-249	8%	50%	42%	+33%
250 of meer	2%	39%	59%	+56%
TOTAAL	7%	58%	35%	+29%

Limburgse bedrijven werken ook op méér manieren samen met onderwijs dan 6 jaar geleden

67% van de Limburgse bedrijven werkt samen met het onderwijs. In 2011 was dit slechts in 59% het geval. De intensifiëring van de Limburgse samenwerking tussen onderwijs en bedrijven die we vaststellen, **blijkt ook uit het aantal vormen van samenwerking** die men met het onderwijs heeft. Vandaag geeft **45% van de bedrijven** die met het onderwijs samenwerken aan dat te doen op **4 of meer manieren**. In 2011 had nog maar 29% van hen 4 of meer wijzen van samenwerking met het onderwijs.

<i>x of meer vormen van samenwerking</i>	1+	2+	3+	4+	5+	6+	7+	8+
2017	100%	87%	68%	45%	26%	17%	10%	5%
2011	100%	79%	54%	29%	17%	12%	7%	5%

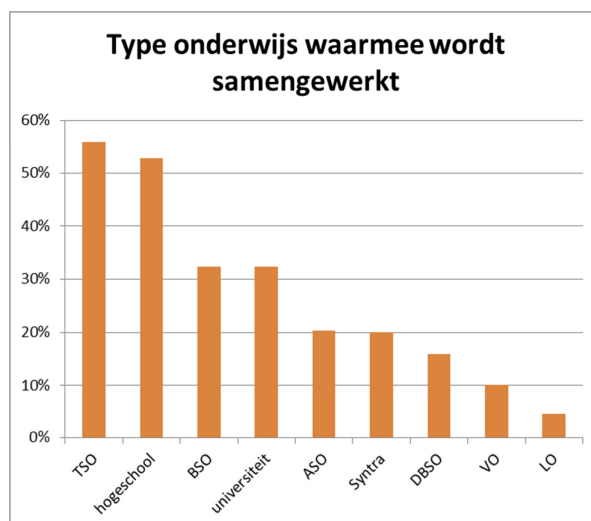
Ook hier zien we dat **hoe groter het bedrijf is, hoe meer vormen van samenwerking** er worden opgezet.

aantal werknemers	aantal vormen van samenwerking							
	1	2	3	4	5	6	7	8
minder dan 5	36%	21%	28%	16%				
5-9	29%	28%	28%	14%				
10-19	23%	29%	21%	20%		6%		
20-49	10%	24%	30%	18%	11%	3%	4%	
50-99	6%	28%	29%	22%	7%	8%		
100-249	6%	8%	22%	23%	12%	10%	12%	7%
250 of meer	3%	3%	10%	20%	20%	14%	12%	18%
TOTAAL	13%	18%	23%	19%	9%	7%	5%	5%

TSO en hogescholen kampioenen qua samenwerking met bedrijven

Meer dan de helft van de Limburgse bedrijven die investeren in een samenwerking met het onderwijs, werkt daarbij samen met het minstens één school uit **het technische secundair onderwijs TSO** (56%). Bij de groothandels- en productiebedrijven loopt dit zelfs op tot respectievelijk 71% en 80%. Hoe groter de bedrijven hoe hoger de kans dat men met een TSO-school samenwerkt.

De samenwerking met **hogescholen** volgt op korte afstand: ook hier loopt de samenwerkingsgraad op tot boven de helft: **53%**. De dienstensector scoort hier met 63% nagenoeg even hoog als de productiebedrijven.

Op relatief ruime afstand volgen zowel de **universiteit** als het **beroepssecundair onderwijs BSO** met elk 32% bedrijven die een vorm van samenwerking met hen heeft. Voor het BSO betekent dit een stijging met 4% in vergelijking met 2011 (toen 28%). (Unief en hogeschool werden zes jaar geleden als één categorie beschouwd.) Opvallend is dat de **kleinere bedrijven, de bouw en de detailhandel meer dan gemiddeld kind aan huis** zijn bij het BSO. **Grotere bedrijven, diensten en maakbedrijven werken dan weer meer dan gemiddeld samen met universiteiten.** Voor de bouw en de detailhandel is dat laatste eerder zelden het geval.

Het **deeltijds beroepssecundair onderwijs** werd als apart onderwijstype beschouwd en kan rekenen op een samenwerking met 16% van de bedrijven. Het staat **vooral sterk in de bouwsector (28%)**.

Het laatste “duo” wordt gevormd door het **algemeen secundair onderwijs** en **Syntra**. Zij kunnen elk op een **samenwerkingsgraad met 20% van de bedrijven** rekenen.

Het volwassenenonderwijs en het lager onderwijs scoren lager. Toch werkt 1 op de 10 van de bedrijven ook samen met het **volwassenenonderwijs**. Samenwerken met een lagere school is eerder zeldzaam en scoort slechts 4%.

SECTOR	Bouw	Detailhandel	Diensten	Groothandel	Productie	TOTAAL
TSO	57%	44%	38%	71%	80%	56%
hogeschool	38%	23%	63%	57%	64%	53%
BSO	54%	44%	20%	29%	26%	32%
universiteit	11%	9%	46%	29%	44%	32%
ASO	15%	16%	20%	36%	24%	20%
Syntra	25%	26%	21%	7%	15%	20%
DBSO	28%	16%	12%	7%	13%	16%
VO	11%	9%	13%	7%	7%	10%
LO	3%	7%	5%	7%	3%	4%

# WNs	minder dan 5	5-9	10-19	20-49	50-99	100-249	250 of meer	TOTAAL
TSO	37%	42%	54%	58%	70%	66%	73%	56%
hogeschool	30%	31%	44%	63%	48%	66%	85%	53%
BSO	42%	38%	38%	28%	37%	17%	27%	32%
universiteit	21%	17%	24%	34%	22%	43%	68%	32%
ASO	16%	15%	22%	21%	26%	11%	32%	20%
Syntra	12%	23%	24%	18%	37%	14%	17%	20%
DBSO	9%	21%	12%	14%	26%	11%	22%	16%
VO	9%	8%	10%	7%	15%	14%	12%	10%
LO	5%	4%	6%	7%	0%	3%	2%	4%

Stage is samenwerkingsvorm bij uitstek, werkplekleren sterk in de lift

De **belangrijkste vorm van samenwerking** met het onderwijs die Limburgse bedrijven aangeven zijn **stageplaatsen voor leerlingen**. Met 85% steekt die vorm van samenwerking er ver bovenuit. Indien we alle Limburgse bedrijven in ogenschouw nemen (inclusief zij die niet samenwerken), zegt 57% van de bedrijven stages aan te bieden. Dat blijkt 6% meer te zijn dan in 2011.

Verder wordt de top 5 van de samenwerkingsvormen tussen ondernemers en onderwijs gevormd door:

- Medewerking aan **eindwerken, geïntegreerde proeven, masterproeven of andere studieopdrachten** van studenten in **45% van de gevallen**
- **Bedrijfsbezoeken** voor leerlingen en/of leerkrachten: 35%
- **Presentaties** in scholen, waarbij de ondernemer komt getuigen voor een klas: 25%
- **Werkplekleren** (afwisselend leren op school en werken in het bedrijf): 21%

Deze laatste vorm van samenwerking tussen scholen en bedrijven lijkt in vergelijking met zes jaar geleden duidelijk **aan belang te winnen**, want in 2011 gaf nog maar 9% van de samenwerkende bedrijven aan een vorm van alternerend leren en werken (afwisselend in school en bedrijf) toe te passen.

De Limburgse bedrijven werken evenwel op **heel diverse manieren** met het onderwijs samen, zoals mag blijken uit de verspreide scores voor andere samenwerkingsvormen. Zo neemt 14% onder hen deel aan **jobbeurzen**. **1 op 10 stelt technische apparatuur of materialen** ter beschikking van scholen. **7% van de ondernemers adviseert een school** (bv. in een bestuursorgaan) en ongeveer 1 op 20 bedrijven stelt de **eigen bedrijfsinfrastructuur of machines ter beschikking** van scholen.

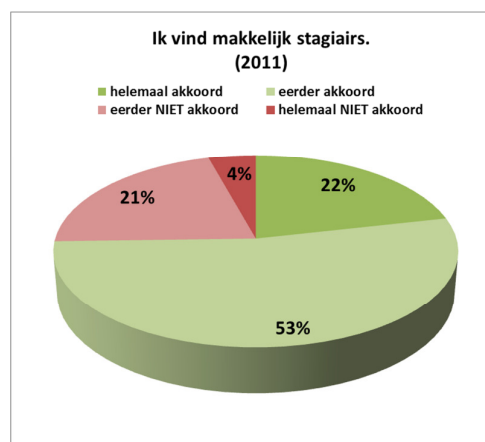
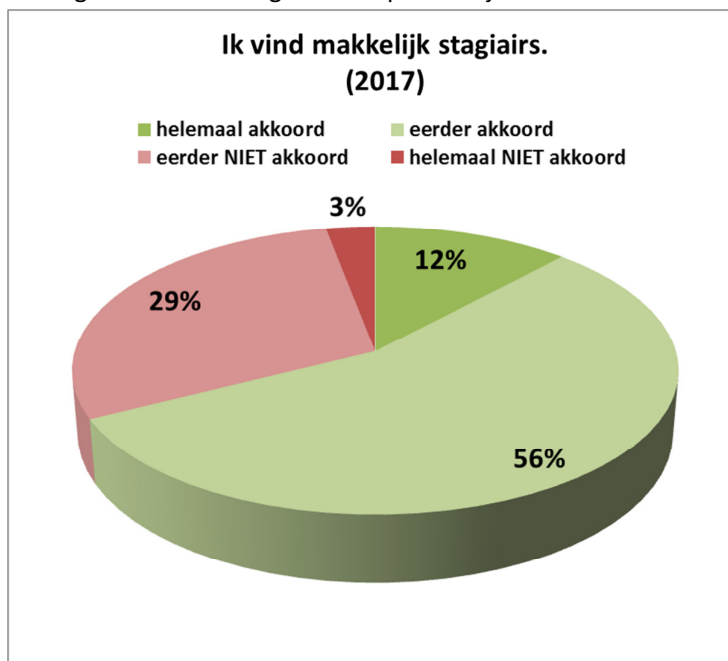
Hoewel stageplaatsen voor leerlingen zeer hoog scoren, raken **stageplaatsen voor leerkrachten met een toepassingsgraad van 2% nog altijd heel moeilijk ingeburgerd**.

		% samenwerkers		% alle respondenten	
		2017	2011	2017	2011
stage leerling	Stageplaatsen voor leerlingen	85%	86%	57%	51%
proef	Medewerking aan eindwerk, geïntegreerde proef , studie-opdracht of masterproef door studenten	45%	/	30%	/
bedrijfsbezoek	Bedrijfsbezoeken voor leerlingen/leerkrachten	35%	38%	23%	23%
presentatie	Presentaties in scholen (bv. ondernemer voor de klas, etc.)	25%	25%	17%	15%
werkplekleren	Werkplekleren (afwisselend op school en in het bedrijf)	21%	9%	14%	5%
jobbeurs	Aanwezigheid op jobbeurzen	14%	16%	10%	10%
apparatuur	Materialen of technische apparatuur ter beschikking stellen van scholen	11%	12%	7%	7%
advisering	Advisering van school (raad van bestuur, e.d.)	7%	9%	5%	5%
infrastructuur	Gebruik van bedrijfsinfrastructuur , machines, ... door scholen (in het bedrijf)	4%	5%	3%	3%
stage leerkracht	Stageplaatsen voor leerkrachten	2%	2%	1%	1%

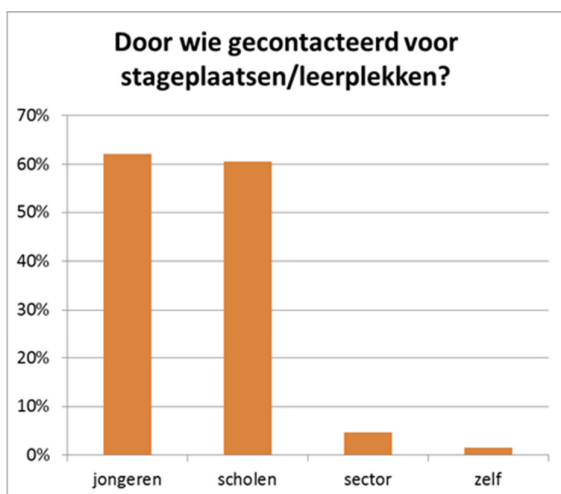
Wat de Limburgse ondernemer denkt over stages:

Het ter beschikking stellen van stageplaatsen is dus veruit de meest voor de hand liggende vorm van samenwerking tussen ondernemers en scholen.

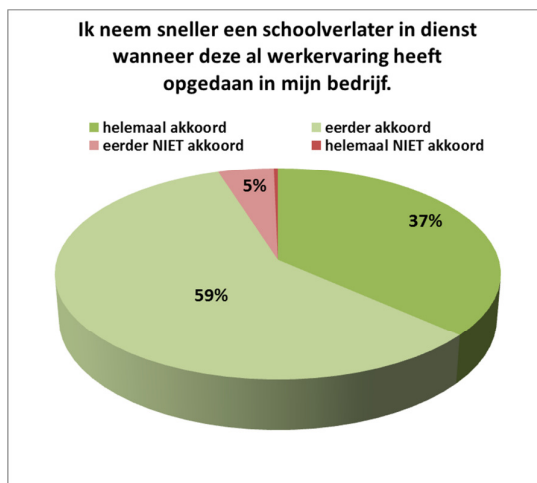
Het vinden van stagiairs voor die stageplaatsen blijkt voor 2 op 3 bedrijven redelijk vlot te verlopen. Met de stelling 'Ik vind makkelijk stagiairs' is in totaal **68% akkoord** van zij die stages of leerplekken aanbieden. Daarvan is wel slechts 12% 'helemaal akkoord'. Toch gaat het vinden van stagiairs moeizamer dan vroeger. Een op drie van de Limburgse bedrijven is in min (29%) of meerdere (3%) mate *niet* akkoord met deze stelling. In 2011 was nog maar 1 op 4 bedrijven.

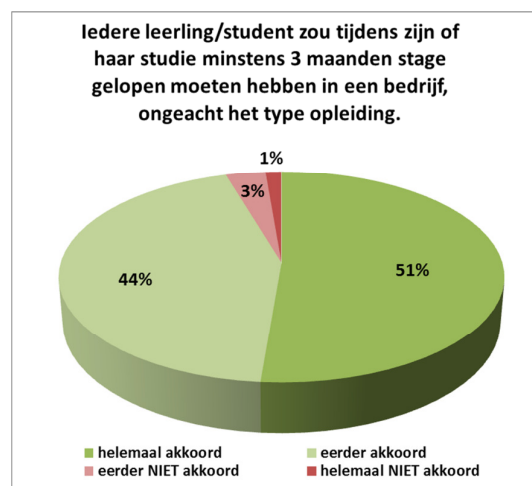
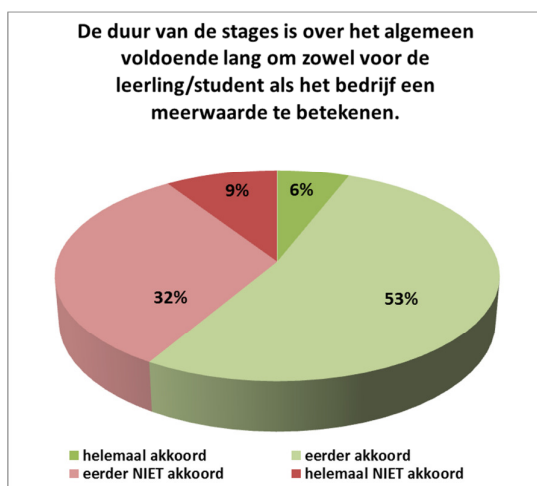
Niettemin gaan bedrijven eerder **zelden zelf op zoek naar stagiairs** en worden ze veelal door de jongeren zelf (62%) dan wel door de scholen (60%) hiervoor gecontacteerd.

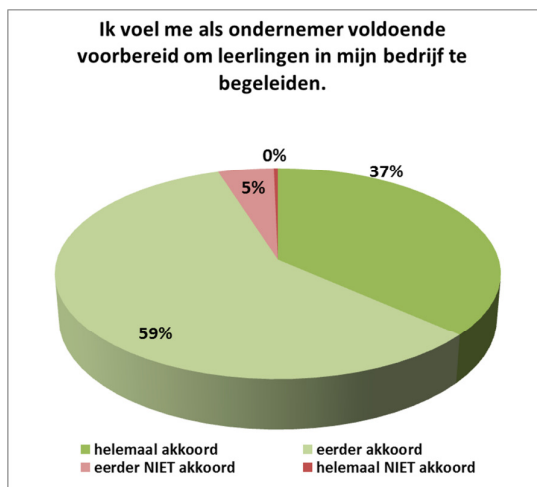
In ieder geval worden schoolverlaters die eerder al een stage hebben gelopen in het bedrijf **veel sneller in dienst genomen** door het betreffende bedrijf: 95% van de Limburgse bedrijven antwoordt bevestigend op deze stelling.

Meer discussie is er over de duur van de stages. Zijn die **voldoende lang** om zowel voor de leerling-student als voor het bedrijf een **meerwaarde te betekenen**? De meningen hierover zijn genuanceerd. Een meerderheid van **59% vindt uiteindelijk van wel** (slechts 6% helemaal akkoord), daar waar 41% van de Limburgse bedrijven vindt van niet (9% helemaal niet akkoord). De duurtijd van stages kan dan ook grondig verschillen naargelang sector, onderwijstype en studierichting.

Toch is een **overgrote meerderheid** (95%) het ermee eens dat **iedere student en leerling tijdens zijn studie minstens 3 maanden stage** zou moeten hebben gelopen in een bedrijf, **ongeachte om welke opleiding het gaat**. Heel wat studierichtingen, zoals bv. heel wat universitaire opleidingen, komen daar vandaag bijlange niet aan.

Eveneens **95%** van de Limburgse bedrijfsleiders voelt zich **voldoende voorbereid om leerlingen in zijn of haar bedrijf te begeleiden** (37% helemaal akkoord). Slechts 5% is het daar niet helemaal mee eens. Opvallend: zes jaar geleden was dit nog 20%.

Stages en werkplekleren: het rapport

De ondernemingen die gebruik maken van stages of alternerend leren/werkplekleren werd eveneens gevraagd om de leerlingen (en dus slechts in beperkte mate leerkrachten) die ze in hun bedrijf ontvangen een **score op 10 te geven op 6 vlakken**.

Op alle 6 vlakken zijn de leerlingen en leerkrachten 'geslaagd', met **scores variërend van 5,7 tot 7 op 10**. Het loont echter de moeite om dieper te kijken naar de individuele scores, die hiervoor gebundeld werden als lager dan 5/10 ('onvoldoende'), 5/10 (net geslaagd) en hoger dan 5/10 (voldoende of meer).

Wat in elk geval opvalt, is de **ranking** waarin **ieder van de zes vlakken** terecht komt, **onveranderd** is gebleven, maar dat er **telkens hogere scores dan zes jaar geleden** worden genoteerd. Wat dus betekent dat de Limburgse ondernemers op elk vlak vooruitgang geboekt zagen worden.

2011	2017	scores op 10	4/10 of minder	=5	6/10 of meer
6,8	7,0	Bereidheid om te willen bijleren	3%	8%	89%
6,5	6,7	Motivatie/engagement	6%	10%	83%
6,2	6,6	Stiptheid en orde	6%	13%	81%
6,1	6,6	Flexibiliteit	7%	15%	78%
5,8	6,2	Inhoudelijke kennis	10%	15%	75%
5,4	5,7	Praktische vaardigheden	18%	25%	57%

Doe zo verder:

- De **bereidheid om te willen bijleren** krijgt de hoogste score: **7 op 10**. Bijna 9 op 10 van de respondenten kende hier een score van 6 of meer op 10 toe. Slechts 3% gaf een onvoldoende voor willen leren.
- De **motivatie en het engagement** scoren **6,7/10**. 83% quoteert de leerlingen met 6 of meer op 10. 6% van de bedrijven met stagiairs vindt hun motivatie en engagement onvoldoende.

Kan beter:

- **Stiptheid en orde** krijgt een **6,6** op 10, als resultaat van een positieve score door meer dan 80% van de bedrijven en een negatieve score door 6%.
- **Flexibiliteit** krijgt eenzelfde gemiddelde score van **6,6 op 10**.

Bij te schaven:

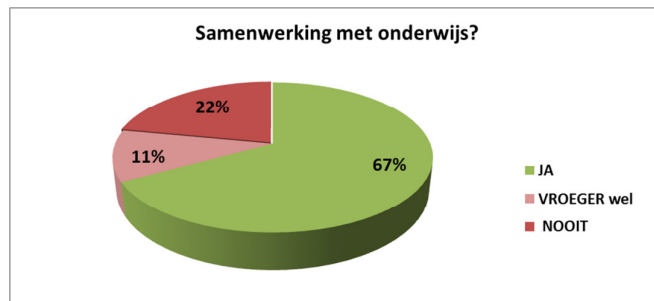
- Op het vlak van **inhoudelijke kennis** bedraagt de gemiddelde score **6,2/10**, 10% vindt dat leerlingen op dit vlak ondermaats presteren, terwijl nog drie kwart 6 of meer geeft.
- **Praktische vaardigheden** kennen de **laagste gemiddelde score**. Minder dan 3 op 5 bedrijven is relatief tevreden. Het aantal ontevreden bedrijven is hier al opgelopen tot bijna 1 op 5.

Uit het laatste hoofdstuk zal overigens blijken dat Limburgse bedrijven nog heel wat verbeterpunten zien op vlak van stages, zowel bij onderwijs als bij de bedrijven zelf.

1 op 5 bedrijven heeft nog nooit samengewerkt met onderwijs

Ondanks dat de samenwerking tussen bedrijven en scholen in de lift zit, blijkt nog **altijd 1 op 3 Limburgse bedrijven géén vorm van samenwerking met het onderwijs te hebben**.

Iets meer dan 1 op 3 (35%) onder hen heeft in het verleden wel samengewerkt met het onderwijs, maar heeft om een of andere reden afgehaakt. **Het percentage bedrijven dat heeft afgehaakt, bedraagt daarmee 11 %** van de Limburgse bedrijven in zijn totaliteit. De samenwerkingsvormen die de bedrijven die de voorbije jaren afhaakten hanteerden, wijken nauwelijks of niet af van diegenen die vandaag wel samenwerken met het onderwijs.

65% van zij die niet samenwerken met het onderwijs heeft dat ook in het verleden niet gedaan. Dat betekent dat **ruim 1 op 5 (22%) van de Limburgse bedrijven nog nooit heeft samengewerkt met een Limburgse onderwijsinstelling**.

Op de vraag **waarom er niet – of niet meer – met scholen wordt samengewerkt**, wordt er vooral op **tijdsgebrek** gewezen (1 op 3 van deze ondernemers). Dat speelt nog iets meer voor bedrijven die in het verleden wel een samenwerking hadden. Daarnaast is het vaak zo – voor een **kwart van deze bedrijven** – dat er **gewoonweg geen beschikbare plaatsen** zijn voor stages of voor werkplekleren.

De overtuiging dat een samenwerking met het onderwijs **geen meerwaarde biedt** voor het bedrijf in kwestie, is de derde belangrijkste reden (19%), gevolgd door een **gebrek aan geschikte studierichtingen of profielen** die aansluiten op de behoefte van het bedrijf (16%).

Waarom werkt u niet (meer) samen het onderwijs?	verleden wel	verleden niet	TOTAAL
Geen tijd voor	41%	30%	34%
Geen beschikbare plaatsen (werkplekleren of stages) voor leerlingen	25%	25%	25%
Biedt mijn bedrijf geen of te weinig meerwaarde	11%	23%	19%
Geen geschikte studierichtingen of profielen die aansluiten op de behoeften van mijn bedrijf	11%	19%	16%
Minder goede ervaringen in het verleden	30%	/	14%
Weet niet hoe/waar mee te beginnen	11%	17%	14%
Te veel administratieve verplichtingen	5%	10%	8%
Er ligt geen dynamische school in de buurt van mijn bedrijf	11%	7%	8%

Minder goede ervaringen uit het verleden spelen uiteraard vooral een rol bij bedrijven eerder wel samenwerkten met het onderwijs. Bij deze groep is dit de op **een na belangrijkste reden** waarom niet meer wordt samengewerkt.

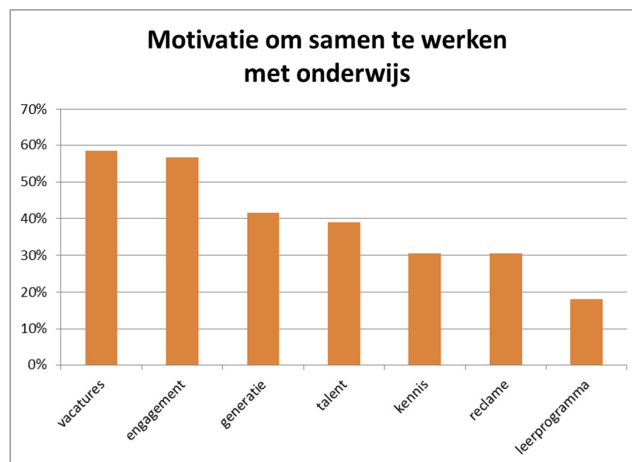
Meer wegwijs in het onderwijs en informatie over hoe een samenwerking kan worden opgezet kan ook heel wat bedrijven helpen. 1 op 6 geeft aan niet goed te weten hoe of waar mee te beginnen op vlak van het opzetten van een samenwerking met het onderwijs.

Overigens gaf een aantal bedrijven die nu niet samenwerken met onderwijs aan dat men hier binnenkort wel (terug) van start mee wil gaan.

Vlottere invulling van vacatures en maatschappelijk engagement belangrijkste drijfveren

De **belangrijkste reden** (58%) voor een onderneming om met het onderwijs samen te werken is de overtuiging dat dit bijdraagt aan een **vlottere invulling van vacatures** (in de toekomst). Hoe groter het bedrijf, hoe meer dit als belangrijk(st)e motivatie naar voor wordt geschoven.

Even belangrijk is echter het **maatschappelijk engagement**: **57%** van de bedrijven geeft aan dat ze hiermee hun sociale rol in de maatschappij willen opnemen.

Een opvallend hoge score haalt ook - op de derde plaats met 42% – het **leren van en contact houden met jonge generaties**.

Weinig lager (39%) scoort het **snel op de bal spelen voor het vinden van (uitzonderlijk) talent**. Bijna een op drie doet het ook voor de **kennisuitwisseling en de nieuwe inzichten** die men door samen te werken met het onderwijs kan opdoen. Een gelijkaardig deel (31%) is er van overtuigd dat zulk een samenwerking ook (wel) een goede reclame is voor het bedrijf.

Slechts 18% gelooft dat men op deze manier ook **invloed kan uitoefenen op de praktijkgerichtheid van leerplannen en het regionale onderwijsaanbod**.

MOTIVATIE / #WNs	minder dan 5	5-9	10-19	20-49	50-99	100-249	250 of meer	TOTAAL
<i>Vlottere (toekomstige) invulling van vacatures</i>	35%	48%	52%	58%	70%	86%	73%	58%
<i>Maatschappelijk engagement</i>	48%	48%	40%	68%	52%	64%	73%	57%
<i>Contact houden met en leren van jonge generaties</i>	41%	33%	32%	50%	33%	50%	46%	42%
<i>Snel op de bal spelen voor het vinden van (uitzonderlijk) talent</i>	37%	33%	36%	28%	59%	47%	51%	39%
<i>Kennisuitwisseling en nieuwe inzichten</i>	35%	23%	30%	31%	30%	31%	37%	31%
<i>Goede reclame voor mijn bedrijf</i>	15%	19%	30%	35%	26%	39%	51%	31%
<i>Invloed op afstemming leerprogramma's/onderwijsaanbod op bedrijf/arbeidsmarkt</i>	15%	6%	20%	21%	22%	19%	24%	18%

Wat staat (nog meer) samenwerking in de weg? Obstakels en moeilijkheden.

Het lijkt enigszins mee te vallen met de moeilijkheden die de Limburgse bedrijven ervaren om (nog meer) **samen te werken met scholen**. Tekenend daarvoor is dat **niet minder dan 7% van respondenten spontaan 'geen'** antwoordde op deze vraag, hoewel dit geen vooraf meegegeven antwoordmogelijkheid was.

Toch geeft 38% van de bedrijven die met het onderwijs samenwerken aan dat het **te beperkte aanbod aan geschikte leerlingen of studenten voor de invulling van stageplaatsen of het uitvoeren van opdrachten** vaak een obstakel vormt voor de samenwerking tussen onderwijs en bedrijven. Daarmee vormt dit het vaakst genoemde obstakel. Het tegenovergestelde, namelijk dat men **zelf (te) weinig plaatsen voor stages of werkplekieren voorhanden** heeft, wordt door 21% van de bedrijven aangehaald.

Welke moeilijkheden of obstakels ondervindt u in de samenwerking met het onderwijs?	
38%	Te weinig geschikte leerlingen/studenten voor mijn stageplaatsen of opdrachten
25%	Te weinig tijd
24%	Te weinig geschikte richtingen of profielen die aansluiten op de behoeften van mijn bedrijf
21%	Te weinig beschikbare plaatsen (werkplekieren of stages) voor leerlingen
18%	Onoverzichtelijkheid van het aanbod aan samenwerkingsmogelijkheden
15%	De scholen in de buurt van mijn onderneming zijn (te) weinig dynamisch
13%	Te veel administratieve verplichtingen

Opvallend: dit cijfer ligt hoger dan de 32% die eerder niet akkoord bleek te gaan met de stelling 'Ik vind makkelijk stagiairs'. Een mogelijke verklaring is dat deze laatste stelling werd voorgelegd aan de bedrijven die effectief samenwerken op vlak van stages, terwijl het hier ging om alle bedrijven die met het onderwijs samenwerken.

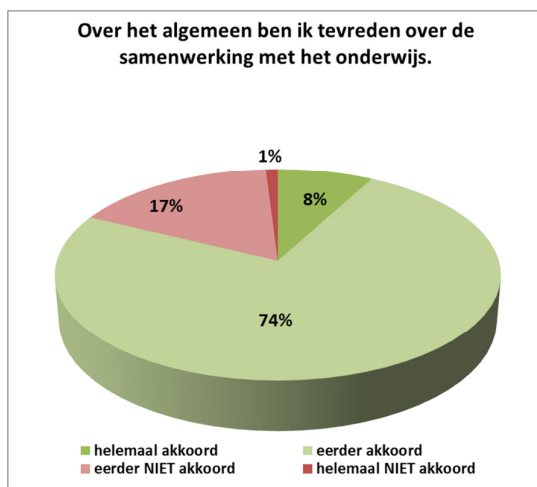
Als tweede belangrijkste moeilijkheid ervaart men dat men **te weinig tijd** beschikbaar heeft om in de samenwerking met het onderwijs te investeren. **1 op 4 van de respondenten** voelt dit zo aan.

Nog eens een kwart van de ondernemers ziet een **gebrek aan studierichtingen of profielen die aansluiten op de behoeften** van hun bedrijf.

Een behoorlijk aantal bedrijven (18%) stelt **moeilijk zicht te krijgen op welke samenwerkingsmogelijkheden er zijn**. Anderen (15%) vinden de **school in hun buurt (te) weinig dynamisch**. Ook de **administratieve verplichtingen** die soms komen kijken bij een samenwerking, steken regelmatig (13%) stokken in de wielen.

Limburgse bedrijven zijn redelijk tevreden over hun samenwerking met het onderwijs...

Meer dan 4 op 5 (82%) van de Limburgse ondernemers is tevreden, waarvan 8% zeer tevreden, over zijn of haar samenwerking met het onderwijs.

Maar beseffen tegelijkertijd dat er nog heel wat kansen onderbenut blijven...

Niet minder dan 94% van de Limburgse bedrijven stelt inderdaad dat er vandaag nog veel kansen rond samenwerking met het onderwijs onderbenut blijven. 35% is hiermee zelfs 'helemaal akkoord'.

Wat kan er anders, beter of méér gedaan worden? Prioriteitenlijstjes voor onderwijs én voor bedrijven.

Daarom vroegen we aan al de Limburgse ondernemers en bedrijfsleiders ook één prioriteit van wat er volgens hen **anders, beter of méér kan gedaan worden**. Niet alleen door het onderwijs, maar ook door henzelf.

Bij deze vraag werd er vooraf niets gesuggereerd, maar konden de respondenten volledig vrij hun input geven (open vraag). Bij de analyse ervan hebben we getracht dit heel diverse palet aan suggesties samen te bundelen in onderstaande **prioriteitenlijstenlijstjes**:

Verbeterpunten BEDRIJVEN		
1.	Zelf meer initiatief nemen, openheid en zich etaleren	24%
2.	Stages verbeteren	23%
3.	Projecten en stages aanbieden	16%
4.	Meer afstemming onderwijs bedrijfsleven	15%
5.	Meer tijd vrij voor maken	5%
6.	Interactie aangaan	5%
7.	Inzetten op duaal leren, werkplekleren	4%
8.	Minder veeleisend zijn	3%
9.	Samenwerking optimaliseren	2%
10.	Vacatures beter bekend maken	2%
11.	Accommodatie/materiaal aanbieden	1%

Bedrijven steken de hand in eigen boezem door aan te geven dat bedrijven hun vaak (te) afwachtende houding moeten laten varen en **zelf initiatief moeten nemen, meer open staan** voor (vernieuwende) samenwerking met het onderwijs en **zichzelf meer moeten etaleren naar het onderwijs** toe. Ook **strategisch** dient er **meer prioriteit** gegeven te worden aan samenwerking met het onderwijs. 24% van de respondenten gaf iets dergelijks aan als belangrijkste opportuniteit.

23% ziet belangrijke **verbeterpunten op het vlak van stages** vanuit de bedrijven. Daarmee wordt dit globaal als tweede prioriteit naar voor geschoven. Kwamen hierbij onder meer meermaals aan bod:

- de noodzaak van een goede **stagedatabank** die blijkbaar nog steeds niet echt bestaat
- **medewerkers gerichter inzetten** op stages en overtuigen van het belang daarvan
- een **versterken van de begeleiding** van stagiairs
- een betere opvolging en afstemmen met de scholen
- hen vertrouwen en **kansen geven** en (nog) meer **betrekken bij echt belangrijke werkzaamheden** of opdrachten
- **minder papierwerk**, administratieve vereenvoudiging
- de noodzaak aan **langere, uitgebreidere stage** (cfr. ook duaal leren)

Een derde aandachtspunt dat naar voor wordt geschoven is het **verhogen van het aantal stageplaatsen en projecten dat bedrijven aanbieden**. 16% van de suggesties houden hiermee verband.

Hoog scoort ook het **inzetten op meer direct overleg** tussen het onderwijs en het bedrijfsleven. Daarbij wordt o.m. gedacht aan het gezamenlijk bespreken en aanpassen van **leerplannen** in functie van de (regionale) noden van bedrijven en **nieuwe technologische ontwikkelingen**, het regelmatig samenzitten om **elkaar(s) noden** beter te leren kennen en **ideeën uit te wisselen**, maar ook aan **advisering** van school en **meer kruisbestuiving** tussen vakinhoud en praktijk.

Andere issues die regelmatig aan bod kwamen bij de vraag wat bedrijven kunnen doen, zijn er **meer tijd voor vrij maken**, zelf **meer de interactie aangaan** (voordrachten in lessen, vakkennis doorgeven, ondernemerschap doorgeven, ...) en het meer inzetten op **duaal leren**. En soms ... ook **minder veeleisend** zijn ten aanzien stagiairs (vertrouwen geven, tijd geven, geduld hebben).

Verbeterpunten ONDERWIJS		
1.	Stages verbeteren	21%
2.	Actiever contact zoeken met de bedrijven	17%
3.	Betere afstemming over vraag naar profielen en aangeboden opleidingen	15%
4.	Meer praktijkgericht werken	9%
5.	Duidelijkere info en communicatie	8%
6.	Meer kennis/interesse/begrip over wat bedrijf is, nodig heeft	7%
7.	Sociale vaardigheden en attitude: meer aandacht	7%
8.	Stages leerkrachten	4%
9.	Betrekken bedrijven bij opleidingen	4%
10.	Duaal leren meer op inzetten	3%
11.	Nieuwe technologieën: meer aandacht	3%
12.	Technisch onderwijs echt promoten	3%

Bij de **prioritaire verbeterpunten voor het onderwijs** komt het **verbeteren van de stages** terug en dit keer zelfs op de eerste plaats. Richting onderwijs komen daarbij o.m. aan bod:

- een **directer contact en overleg** tussen de leraar en de werkplek, praktische ondersteuning
- **betere voorbereiding** vanuit de school
- aandacht voor een **goede match** tussen leerling en bedrijf
- werk maken van **langere duurtijd** van stages
- sommigen hebben liever een **langere aaneensluitende periode** dan één dag in de week
- **méér stages en in meer richtingen** (verplichten?)
- **minder administratie**

Een tweede zeer uitgesproken aandachtspunt (17%) is de suggestie aan het onderwijs om **veel actiever contact te zoeken met de bedrijven**. Op dat vlak zijn er zeker goede voorbeelden en suggesties zoals:

- zorg voor een **verbindingpersoon** richting bedrijfsleven vanuit de school
- durf **proactief** contact zoeken

- **contacten op topniveau**
- **engagement** in bv. een ondernemersclub
- **maak je bekend**, neem het initiatief

Derde grote vraag (15%) naar het onderwijs vanuit de bedrijven is om in te zetten op meer overleg en een **betere afstemming over vraag** (de **profielen** zijn die men zoekt als bedrijf) **en aanbod** (aangeboden opleidingen en de **inhoud** daarvan).

Ook de vraag naar **meer praktijkgericht werken** keert vaak (9%) terug (gestoeld op voeling met de realiteit in bedrijven, aandacht voor technieken, niet enkel theorie, stages op alle onderwijsniveaus, ...). Hier enigszins bij aansluitend mist men soms voldoende **begrip en interesse over wat een bedrijf is en nodig heeft** (6%) (motivatie leerlingen naar het bedrijfsleven, begrip voor bedrijfsnoden en voor ondernemersmentaliteit).

Ook de roep om **duidelijker info en communicatie** is een thema door heel wat bedrijven naar voor wordt geschoven (8%). Zoals over:

- samenwerkingsmogelijkheden
- stages die beoogd worden
- overzichtelijk maken hoe onderwijs in mekaar zit

Maar ook:

- proactief communiceren
- (snel) antwoorden op vragen van bedrijven

Andere aandachtspunten tenslotte die bedrijven duidelijk naar voor schuiven zijn: meer aandacht in de scholen voor **attitude en voor sociale vaardigheden** (eerder dan technische kennis), **stages voor leerkrachten**, het direct **betrekken van bedrijven** bij de opleidingen, het meer inzetten op een **aanbod aan duaal leren opleidingen** en meer aandacht voor **nieuwe technologieën**.